

[Boligministeren.]

derfor tiltrække arbejdspladser, der kan føre til bosætning tillige, må man søge at etablere virksomheder, der er uafhængige af lokalisering, dvs. at de kan etableres hvor som helst. Men her møder man den vanskelighed, at et stort antal af sådanne virksomhedstyper ud fra egne økonomiske overvejelser har tilbøjelighed til at etablere sig sig i og ved større byer, dels for at være i et industrielt klima, dels for at kunne være nær privat og offentlig service.

Turisme er ofte nævnt som grundlag for en landsbys vækst. Man må dog ikke glemme, at det kun kan ske i specielle tilfælde. Det er en forudsætning, at der er naturværdier eller andet, som tiltrækker turistene. Et af landets udprægede turistområder strækker sig fra Blokhus over Løkken, Lønstrup, Skallerup og Tornby til Hirtshals og Tversted i Tannis Bugt. På trods af turismen har alle de kommuner, der dækker området, på nær Hirtshals, haft faldende eller stagnerende folketal. Disse forhold tyder på, at turistomsætningen ved indkøb o. lign. tilfalder områdets to store byer, Hirtshals og Hjørring. Der ligger en fordel i turisme, som utvivlsomt kan udnyttes yderligere, men det store antal små byer eller landsbyer vil næppe kunne bygge en udvikling herpå.

De såkaldte liberale erhverv betyder kun lidt for landsbyernes vækst, og med hensyn til muligheden for at skabe tilvækst ved hjælp af den offentlige administration må man erindre, at i de små byer er kommunen og dens institutioner alene om at udgøre den offentlige virksomhed på stedet. Det er i øjeblikket vanskeligt at forudse, hvilken struktur de nye kommuner vil få. Mange storkommuner har f. eks. allerede samlet administrationen på ét rådhus.

Med hensyn til den mulighed, der foreligger for, at en kommune kan opnå en vækst i alle dens landsbysamfund ved at gøre dem til boligbyer, vil det næppe være realistisk at regne med en form for erhvervseksponering, der som konsekvens vil kunne sikre de mange landsbysamfund en tilvækst af et større antal boliger. Der vil som oftest ikke være økonomisk grundlag for at få de enkelte virksomheder til selv at vælge sådanne lokaliseringer. Skulle de tvinges hertil, hvad der ville være yderst vanskeligt og

ikke tiltrækkende, ville en sådan tildeling af vækst til landsbyerne fremfor til de områder, hvor væksten ellers ville komme, betyde en hel ny problematik af erhvervsøkonomisk karakter med landsomfattende økonomiske konsekvenser.

De ovenfor fremsatte udtalelser har hovedsagelig været rettet imod de egentlige landsbykommuner og samfund i de egentlige landdistrikter. Herudover findes en række kommuner, der grænser op til vækstområder og derfor har mulighed for at skaffe sig en afledt byvækst. I kraft af en allerede eksisterende planlægning, f. eks. byudviklingsplaner, kan fastlagte vækstområder i hovedbyen og nogle udvalgte centre i vidt omfang have fået udlagt så betydelige byzonearealer, at der ved disse byzoneudlæg faktisk allerede er arealer nok til at dække mange års forbrug. Det ville være samfundsmæssigt urimeligt at hindre en udvikling i de allerede udlagte områder; på de udpegede steder er planlægningen allerede for længe sat i gang, som oftest med deraf følgende betydelige investeringer.

Ser man helt realistisk på spørgsmålet om den vækst for landsbyerne, der kan afledes fra et nærliggende ekspanderende bysamfund, er det i virkeligheden et problem om det kommende bymønster i områder, der er præget af byvæksten i større omfang. I sin tid gennemførtes byreguleringsloven, fordi man aktivt ville sætte ind imod en byspredning. Det stadium, vi er nået til i dag, er en holdning, som er vokset frem ved over 20 års sagsbehandling i henhold til byreguleringsloven af 1949. Byreguleringsloven og anden byregulering har været båret af kommunernes betænkeligheder ved en fortsat spredning af den bymæssige bebyggelse med deraf følgende forøgede udgifter til kommunen ved at betjene borgerne med både anlæg og sociale goder. Byreguleringsloven havde næppe levet i så mange år og var slet ikke blevet afløst af den på visse måder strengere zonelov, hvis der ikke havde været en stærk og levende opbakning fra kommuner og amter.

Når det i diskussionen om landsbyerne er anført, at miljøet i landsbyerne er så værdifuldt, at det bør bevares, vil jeg ikke forlods afvise dette synspunkt. I det omfang man fra radikal side rejser spørgsmålet om, hvor-